

EDINOST

ZA RESNICO
OD BOJA
DO ZMAGE!
IN PRAVICO!

Izhaja
trikrat na teden:
v torek, četrtek,
soboto.

Issued
threetimes a week:
Tuesday, Thursday
Saturday.

GLASILO SLOVENSKEGA KATOLIŠKEGA DELAVSTVA V AMERIKI IN URADNO GLASILO SLOVENSKE PODPORNE DRUŽBE SV. MOHORJA V CHICAGO.

ŠTEV. (No.) 81.

CHICAGO, ILL., SOBOTA, 7. JULIJA — SATURDAY, JULY, 7, 1923.

LETO (VOL.) XL

OBRAVNAVA GLE- DE SMALLOVE POD- KUPNINE OTVORJENA.

Državni pravnik Smith govori o jasnih dokazih. — Nove stvari prihajajo na dan.

Waukegan, Ill. — Včeraj se je otvorila sodna obravnava proti podkupljeni poroti, ki je lansko leto oprostila guvernerja Smalla v Waukeganu. Državni pravnik A. V. Smith za okraj Lake je v svojem otvoritvenem govoru obljubil jasne dokaze, da se je podkupljenje resnično izvršilo. V svojem govoru je navedel tehtne dokaze proti J. B. Fields enemu izmed tedanjih Smallovih porotnikov, da je resnično sprejel denar v ta namen. Nadalje so na roki dokazi, da je znani Eddie Kauffman in Eddie Courtney, ki sta sedaj pred sodiščem za isti slučaj kot Fields, da sta dala gostilničarju Williamu Rileyju v ta namen, \$500.00, da bo on oddal denar porotniku, menda Fieldsu in, da se je ta denar v kratkem zatem vložil na banki, s tem potrjuje državni pravnik svojo obdolžbo, da je Fields resnično sprejel gotovo svoto in potem nastopil državno službo, kot mu je bilo to obljubljeno od podkupovalcev.

Državni pravnik ima pa še nadaljne dokaze na roki, da je Kauffmana in Courtneyja spremljal znani Con Shea chicaški delavski voditelj, da so šli vsi trije v državno hišo v Springfield, kjer so zahtevali potrebni denar za podkupnino. Šli so h guvernerjevemu sinu Leslie Smallu, kateremu so povedali, da potrebujejo za podkupnino \$7000. in zraven so zahtevali tudi pomilstevstev za Courtneyja, ki je bil obsojen na daljšo ječo radi nekega roparstva in streljanja. Izpovedovanje zaslišuje sodnik Hopkins, ki je prekinil po uvodnem obtožilnem govoru večerajne zaslišanje. Proces se bo vlekel najmanj par tednov.

Guvernerja cela zadeva, kot se namiguje nekoliko skrbi. Ako se državnemu pravniku Smithu posreči dokazati podkupnino, kot to pravi da bo, in kar je tudi verjetno iz dokazov, ki jih ima na roki, tedaj bo oprostitev, ki jo je izrekla v prilog Smalla tedanja porota neveljavna in sodišče jo bo ovrnilo. Cela zadeva se zna pričeti od kraja, in z njo zna priti na dan mogoče še več novih stvari, ki dosedaj javnosti še niso znane.

ŠPANSKI PEČLAR DOSE- GEL STAROST 114 LET.

Vigo, Španija. — Neki Jose Varagas Dominguez rodom Madridčan je umrl tu včeraj v visoki starosti 114 let. V Vigo je živel zadnjih 70 let poprej pa je preživel svoja mlada leta v Madridu. Celo svoje življenje je bil samec in ni ne kadil ne pil. Tudi ni bil nobenkoli bolan v svojem življenju. Vse to se pripisuje v kredit njegovemu vzornemu življenju.

CURZON IN FRANCOŠKI POSŁANIK SE POSVE- TUJETA.

London. — Danes sta imela francoski poslanik grof Aulaire in angleški zunanji minister Curzon daljšo tajno posvetovanje glede Rurskega položaja. V glavnem kolikor se domneva sta razmotrivala o reparacijskih vprašanjih.

KITAJSKA PLOVE, KI NE VE KAM.

Peking. — Časnikarski poročevalci poročajo, da se politične homatije slabšajo na Kitajskem dan za dnem. Ker je pri vladi toliko sprememb, in kdor pride do državne blagajne potroši silne svote za svoje namene. Kitajska dolguje sedaj samo 66 milijonov na obrestih za lansko leto. Intervencija tujezemskih vlesil bo na vsak način potrebna pravijo poročila.

RADIKALNI ELEMENTI O- GROŽAJO KMEČKO-DE- LAVSKO STRANKO.

Pristaši znane Workers Party silijo s strankarstvom v ospredje. — Farmerji še niso izpregovorili.

Chicago. — Konvencija, na kateri so se sešli te dni v Chicago zastopniki znane Farmer - Labor party je zelo viharna v svojem razvoju. Zastopniki zloglasne Workers party, ki je poznana kot radikalna organizacija, v kateri imajo veliko besedo komunisti se silno zavzemajo za formacijo federativne kmečke - delavske stranke. To seveda delajo iz zgolj vzroka, ker jih je Ameriške Delavske Federacije svoječasno obsodila, kot radikalce. Sedaj pa hočejo priliko izrabiti, da bi postali s pomočjo farmerjev odločujoči faktor proti prvi. Tako vsaj se namiguje, da je njih ideja.

Uradniki in voditelji kmečko-delavske stranke so konservativni in računajo na fakte. Dočim zastopniki radikalne Workers party drve z vso silo in silijo z nemogočimi stvarmi na dan. Jay Brown tajnik kmečko-delavske stranke je odločno proti takojšnemu formiranju kake tretje stranke, ker se mu ne vidi izpeljivo in pa ker ve, da je to zgolj hujskarija radikalcev. Radikalce vodi Charles E. Ruthenberg, ki je tajnik Workers party, on je bil deloma zapleten v Fosterjevo zadevo pred sodiščem v Michiganu.

Ker farmerji še niso podali definitivne izjave, je prav gotovo, da slednji ne bodo krenili za radikalce. Posledica vsega tega se že vidi v naprej. Trezni elementi bodo morali izčistiti svoje vrste, kakor jih je bila prisiljena svoječasnno Ameriška Delavska Federacija. Komunisti niso še nikdar koristili nikaki stranki, k večjemu so ji onemogućili ime in to bodo povzročili tudi kmečko-delavski stranki, ako jih bodo trpeli v svoji sredi kaj časa. Komunisti niso za pametno konstruktivno delo. To ve danes že vsakdo. Kake I. W. W. si menda pa tudi pametni tvoritelji kmečko-delavske stranke ne žele. S tem je na povedano vse!

VELIK POŽAR V SO. CHI- CAGO.

So. Chicago. — Na Ewing avenue blizu 93. ceste je izbruhnil požar zadnji terek ponoči ob 2. uri zjutraj v popolnjo, ki je last Hedges & Devine družbe. Ogenj se je pričel pri furnazih, ki se je hitro razširil po poslopju. Najžalostnejše je bilo to, da niso mogli dobiti potrebne vode. Sesalke pri vodovodu so bile ba- je poškodovane in reševalno delo je bilo vsled tega zadržano. Materialna škoda, ki jo je povzročil požar se ceni najmanj na \$100.000.

KRATKE AMERI- ŠKE VESTI

Zakladniški tajnik Mellon, ki se je te dni podal v Evropo, ima baje nalogo najti pot do spoznane glade nove prohibicijske postave, ki zabranjuje tujezemskim parnikom dovažati likerje in druge opojne pijače v ameriška pristanišča. Najprvo bo obiskal London, zatem Pariz in tudi Rim.

Iz Washingtona se poroča, da je železniški tovorni promet prekosil vse druge mesece v tem letu. Železniške družbe žanjejo silne dohodke v tem oziru.

La Folletova precejvalna komisija vseh ameriških železnice, zahteva ponovno prenevanje. Železniške družbe se temu upirajo, a komisija grozi družbam s sodnijsko akcijo.

Na dan neodvisnosti je bil ustreljen v Chicago na 215 W. 110 Street neki Rich Deputer. Policaj je hotel dva pretepača razdvojiti, ki sta se fajtala na ulici. Medtem je potegnil Deputer, proti policaju samokres, v tem trenutku je že pognal kroglico policaj Deputerju naravnost v prsa, ki je v par minutah izdihnil na licu mesta.

V Los Angeles, Cal. so našli mrtvega v njegovem stanovanju znamenitega pisatelja R. C. Scotta kinematografskih iger. Zdravniki trdijo, da ga je zadela srčna kap.

V New Roads, La. so slavili dan neodvisnosti v čolnu. Vozeč se po globoki reki False so uganjali štirje, dva fanta in dve dekletki svoje burke kot običajno na take dni. Čoln se jim je pri tem preobrnil in vsi štirje so utonili v deroci reki.

Iz Santa Monica, Cal. poročajo, da sta se ubila na dan 4. julija dva zrakoplovca, ko sta padla iz visočine 2 tisoč čevljev. Vzrok ponesrečbe je bila eksplozija gasolinskega tanka v zrakoplovu.

Blizu Albuquerque, N. M. je skočil predinočnim s tira Santa Fe vlak števil. 9. Vlakovodja, kurjač in dva druga so bili na mestu ubiti. Devetnajst potnikov pa je občutno poškodovanih. Vlak se je zavalil s tira po strmem bregu v dolino.

Železniški sprevodniki — konduktarji — mislijo zahtevati potom svoje unije te dni povišanje plač. V očigled neznosno draginje, ki še vedno leze navzgor trdijo, da jim je nemogoče izhajati s sedanjim zaslužkom.

Mestece Hardwick, Vt. je skoro popolnoma uničeno od požara, ki je izbruhnil v mestu v noči med torkom in sredo. Materialna škoda se ceni do \$200.000.

V Tylertownu, Miss. je tamkajšnji okrajni šerif ustrelil nekega Tom Garretta in njegovo ženo na pohodu za munšajnariji. Ustreljena sta se baje spustila s šerifom v boj, nakar se je vnelo ostro streljanje, med katerim je zadela smrt moža in ženo.

V Clouester City, N. J. so kolikor se da dognati člani Kukuluxklanov sezgali tamkajšni križ na pokopališču sv. Patrika. Oblasti stvar preiskujejo in so že baje na sledu par povzročiteljem te lumparije.

Po dosedaj objavljeni statistiki, se je dogodilo tekom prvih šest mesecev tega leta 15 slučajev javnega lincanja v Združenih državah. Slučaji javnega lincanja so se znižali od lanskega leta v tem času ravno za polovico.

PILSULDSKI SE DVOBOJE- VAL Z VOJNIM MINI- STROM.

Warsava. — Maršal Pilsulski bivši provizorični predsednik poljske republike se je te dni dvobojeval z poljskim vojnim tajnikom Szeptyckijem. Določene sta imela tri spopade. Dvobojevala sta se z navadnimi meči. Pri dvoboju sta tako spretno odbijala eden drugega, da v vseh treh spopadih ni bil niti eden ranjen.

NEMŠKI INDUSTRIJALCI SKLEPAJO POGODBE S FRANCIJO.

Anglija je v strahu, ker ne ve, kaj to pomeni. — Nadaljni izgredi v zasedenem ozemlju.

Essen. — Glasom današnjih poročil je vodstvo Kruppovih izdelovalnic podpisalo pogodbo s Francosko ekspertno komisijo, da se odda v francoske roke in njih kontrolo dve velike izdelovalnice v Essenu. Prva je velika izdelovalnica in popravilnica železniških lokomotiv. Druga pa je velika livarna, kjer se vli- va različno železo in drugo.

V Londonu so državni krogi, kot omenjajo poročila zopet a- lamirani, ker pogodbe jasno o- menjajo, da Francozi namerava- jo ostati še precej časa v Ruru, sicer bi ne delali z industrijalci pogodb itd.

Obenem se je prepustilo Fran- cozom v Essenu velike množine premoga in koks, ki znaša do 70 tisoč tonov in 12 velikih železniških lokomotiv.

V Duisburgu je prišlo včeraj do nadaljnih izgredov, ko je nekdo iz zasede streljal na belgijsko patroljo. Neki Nemeec je bil ustreljen ne daleč od Duisbur- ga, ker ni hotel obstati na po- ziv vojaške straže po večernem zvonu.

V drugih delih Rura ni bilo iz- gredov zadnjih 48. ur, tako na- znanjajo poročila.

Iz gotovih krogov se tudi po- roča, da se dela med Nemci na- to, da se bo prenehalo s pasiv- nim odporom proti Francozom. Nemci počasi uvidevajo, da pa- sivni odpor jim več škoduje kot koristi.

NEMCI SO POKVARILI STROJE NA "VATERLAN- DU."

Washington, D. C. — Ameriški mornariški kapitan E. P. Jessop je izjavil javno, da je nemška posadka tedaj, ko so Amerikanci prevzeli poveljstvo nad ladjo pokvarili nekatere notra- nje dele na ladji pod vtisom, da bi Ameriški ladijski strojniki ne bili zmogni voditi ladjo. Parnik so na to popravili in med vojno je prevažal v Evropo ameriške čete in po končani vojni zopet nazaj iz Evrope. Pred kakim dvema letoma je bil poslan v ladjedelnico, kjer so ga popolnoma prenovili in zopet oddali sedaj v službo prekooceanskega prevo- za.

AMERIKANKA OKRADENA V PARIZU.

Pariz. — Mrs. Charles Field- ing iz New Yorka je bila včeraj okradena v nekem pariškem ho- telu vse zlatnine in ovrtnih bi- serov v vrednosti do \$50.000. Dva roparja sta zločin izvršila, ko se je Mrs. Fielding spravljala spat. Udrila sta v njeno sobo, ji zamašila usta, jo okradla in zatem neznanokam pobegnila.

JUGOSLOVANSKE NOVICE

Novi vojaški zakon. Danes dne 13. junija se je vršila v Beogradu seja odbora za zakon o ustrojstvu naše vojske. Členi 64. do 97. so bili sprejeti z malimi izpremembami. Sprejet je bil tudi predlog poslance Slovenke Ljudske Stranke g. Škulja, da se sprejmejo duhovniki v vojsko kot poročniki. Znatnejše je bil izpremenjen člen 137. ki govori o rezervnih administrativnih oficirjih.

Čast g. Škulju, da se je poteg- nil in dosegel glede duhovnikov, da se jih ne rekrutira kot navad- ne prostake, ki jih šikanirajo v armadi srbski prenapetneži kljub temu, da še ne vedo in nezna- jo kako podpisati svoje ime.

Spopad med Radičevci in Orjuni v Travniku.

V Bosni v mestu Travniku so priredili Radičevci javni shod, ki ga je otvoril sklicatelj s "Ži- vio Radič!" Na shod so se pa kot omenja poročilo nalašč in namenoma prikradli tudi Orju- ni, da bi shod razbili in povzro- čili kake škandale, kar je navada naših Orjunov. Ko je govornik zaklical "Živio Radič!" je takoj završalo med Orjuni "Doli z njim!" — Radičevci so se na ta izziv grozno razjezili in so ho- teli pretepsti Orjunce, ti pa so potegnili samokrese in zagrozili Radičevcem s krogli, ako ne bodo pri miru. Poklicalo se je o- rožnike — ki jih je prišlo kakih 20 na lice mesta — ti so oddali par strelov v zrak kot opomin na resne posledice. Radičevci so od- jenjali, a zahtevali pa so od o- rožnikov, da morajo nepovabljeno Orjunce razgnati. Orožniki so nato aretirali več razgrajalcev Orjuncev, ostale pa razgnali. Tako Orjunci delajo škandale vse- povsod!

Zvišanje oskrbnine v bolnicah.

V smislu naredbe ministrstva za narodno zdravje je zdravst- veni odsek za Slovenjo določil za javno žensko bolnico v Novem mestu, javno bolnico usmiljenih bratov v Kandiji in za občinsko javno bolnico v Krškem oskrb- nino 3. razreda z 22 dinarji na dan. To oskrbnino je zaračuna- vati izza dne 1. junija letos. Za inozemce je zaračunavati dvojno oskrbnino, razen za one, ki so zavezani bolniškemu zavarova- nju.

Zdravstveno stanje v Ljubljani.

V dobi od 3. do 9. junija se je v Ljubljani rodilo 29 otrok, med njimi dva mrtvorojenčka, umrlo pa je 7 moških in 6 žensk, torej 13 oseb in sicer: 4 osebe za jeti- ko, 2 za srčno hibo, 2 za zastrup- ljenjem rane, 1 za pljučnico, 1 za življensko slabostjo, 1 za mož- gansko kapjo, 2 osebi pa vsled drugih naravnih smrtnih vzro- kov. Štiri osebe so v tem času obobile za škrlatico; od teh je ena ostala v domači oskrbi, tri pa so bile oddane v bolnico.

Obrtna zveza za mesto Mari- bor. Kakor izvedemo, je vlada po- trdila pravila Obrtne zveze za Maribor in okolico. Predsednik pripravljalnega odbora je g. I- van Lorber, slikarski mojster in občinski svetnik SLS. v Maribo- ru. V kratkem se vrši ustanovni shod.

Suša v Dalmaciji. Dubrovni- čka "Narodna Svijest" z dne 5. m. m. poroča, da vlada tamka- jstrašna suša. Že dva meseca ni padlo kaplje dežja, tako da je ze- lenjava vsa uničena. V bližnji Hercegovini je o binkošnih dva dni deževalo, v Dubrovniku nič.

PETNAJST RANJENIH V AVTO DIRKI NA FRAN- COSKEM.

Tours. — Pri avtomobilski dirki, ki se je vršila zadnji to- rek na tukajšnjem dirkališču se je pripetila velika nesreča. Av- tomobil Grad Prix je spodletel na nekem ovinku, in se zaletel v zraven gledajoče ljudstvo, kjer je 15 gledalcev jako nevar- no povozil. Nekateri pravi poro- čilo, bodo podlegli smrti.

GARY ZAGOVORNIK TI- RANSKEGA SISTEMA.

Njegov 12-urni delavnik je pra- va muka za delavce. — Gary niti dovoliti ni hotel pre- iskovanje razmer v nje- govih plavžih.

New York. — Gary je poznan.

že odnekaj kot človek neusmil- ljena srca do svojih delavcev, ki zanj garajo v njegovih plav- žah in jeklnah. Te dni, ko je zagovarjal 12-urni delavnik in povdarjal, da je delavstvo zado- voljno in da hoče delati po 12- ur v njegovih plavžih, se je mož seveda vedoma lagal. On prav dobro ve, kako peklo so njegovi plavži za ubogega delavca zlasti v vročih dneh, kjer sploh nihče drugi ne gara kot prisiljeni in črni nigri.

Te dni je začel objavljati ne- ki Ralph Armstrong industrija- list, ki se je nalašč napravil v navadnega delavca in šel prosit v plavže za delo, zatem ko mu je poprej odklonil investigacijo delavskih razmer v njegovih jeklnah in plavžah Gary sam. Ta objavlja, da so razmere take, sploh neznosne. Plavže opisuje kot pravo peklo. Pri žgočih plavžih morajo delavci garati po 12 ur na dan in to dan za dnev- po sedem dni na teden. In to z- borno plačo. Delavci, ki so za- dolženi zlasti prisiljeni seveda morajo garati, ko drugam ne morejo. Taka je slika delavskih razmer in 12-urnega Garyevega delavnika, ki jasno prica, da je Gary s tem, da je zagovarjal 12- urni delavnik zagovarjal pravi suženjski sistem, kakoršnjega člo- vek usmiljenega srca niti živini ne privošči.

PRIHODNI KONGRES BO ODOBRIL VOJAŠKI BO- NUS.

Washington, D. C. — Senator Smoot trdi in zagotavlja javno- sti, da bo prihodnji kongres za gotovo odobril vojaški bonus. In, ako ga predsednik ne bo ho- tel odobrili, ga bodo obe zbor- nice ponovno sprejele proti pred- sednikovega vnetarju povdarja senator Smoot.

DENARNE POSILJATVE.

Včerajšnje cene so bile jugoslovans- skim dinarjem:

100 — Din.	\$ 1.45
500 — Din.	\$ 6.60
1000 — Din.	\$12.50
2500 — Din.	\$30.50
5000 — Din.	\$60.00
Za italijanske lire:	
50 — Lir.	\$ 3.20
100 — Lir.	\$ 5.90
500 — Lir.	\$26.00
1000 — Lir.	\$52.00

Pri večjih svotah, ki presegajo 25 tisoč Din. ali 2 tisoč Lir, damo še pe- sebnai popust. Predno pošljete denar- brez druge trvdice se spomnite na naše podjetje, ki bo Vam poslalo Vaš denar v stari kraj ceneje in hitreje, kakor kje drugje. Naše cene so ved- no najnižje!

Vse pošiljave naslavljajte na:
BANČNI ODDELEK EDINOK
1249 W. 32nd St. Chicago, I

EDINOST

(UNITY.)

Izhaja vsak torek, četrtek in sobota. — Issued every Tuesday Thursday and Saturday.

PUBLISHED BY:

Edinost Publishing Company

1249 West 22nd Street, CHICAGO, ILL.

Telephone: Canal 0098.

Cene oglasom na zahtevo	Advertising rates on application.
NAROČNINA: Za Združene Države za celo leto	\$3.00
" Za Združene Države za pol leta	\$1.50
" Za Chicago, Kanada in Evropo za celo leto	\$3.50
" Za Chicago, Kanada in Evropo za pol leta	\$1.75
SUBSCRIPTION: For United States per year	\$3.00
" For United States for half year	\$1.50
" For Chicago, Canada and Europe per year..	\$3.50
" Chicago, Canada and Europe for half year..	\$1.75

ŠTEVILKA POLEG VAŠEGA NASLOVA ZNAČI DO KDAJ JE PLAČAN LIST.

Dopisi za torkovo številko morajo biti v uredništvu najkasneje do 12. ure dopoldne v soboto, za četrkovo številko do 12. ure ure dopoldne v torek in za sobotno številko do 12. ure v četrtek dopoldne.

Kadar se preselite sporočite nam takoj vaš NOVI naslov in poleg tega tudi vaš STARI naslov. S tem prihranite nam mnogo dela.

Entered as second class matter October 11th 1919, at Post Office at Chicago, Ill., under the act of March 3rd 1879.

Najžalostnejša slika današnje dobe.

Vzorne družine so še vedno bile in bodo temelj vsakega naroda in države. Saj iz družin izhaja narod — bodoče pokolenje. Ta vrt družino, ki nam daje bodoča pokolenja je treba negovati in čuvati. Zakaj že zdrava pamet nam pove, da slab vrt bo rodil le slab sad — a dobro negovan vrt, bo dal dober sad.

Ta vrt družino je treba čuvati pravimo. Pa jo današnji svet čuva, kot bi se jo moralo čuvati? Poglejmo.

Statistika čičaškega sodišča govori, da se je tekem prvih treh mesecev t. l. v Chicagi sami razporočilo izmed vsakih pet parov en par, v primeru z izdanimi licencami. Ka pravite ljudje božji k temu? En par izmed vsakih pet parov se je razporočilo! To se pravi, zakonska sreča in njena bodočnost vsake pete družine je šla v kose. Isti statistikar pravi: pred tridesetimi leti je najti eno razporoko med vsakimi sedemdesetimi pari. Žalostno je i to poročilo, a to še senca ni proti razmerju naše družinskega življenja današnjih dni.

Statistikar navaja dalje vzroke tega gnilega družinskega razmerja današnjih dni. Pravi: glavni vzroki za razporočevanje so danes: ženske preslake kuharice, navajanje domačih slabosti, preveč serviranja jedil iz plehnatih škatelj, prepri, ki nastanejo radi starišev zakonskega para itd.

Sicer pa vse to so le malenkosti, ki jih sedanja generacija ne vzame tako, kot so jih ljudje nekdanjih dob. Danes se razporočujejo radi velike nepremišljenosti za vsako malo stvar. Dočim se ljudje preteklih dob niso, ker so bili bolj previdni, bolj pametni v tem oziru.

Vse to je sad brezverskih šol. Naj reče kdo kar hoče, iz katoliških šol pride le malo ljudi, ki bi ne znali ceniti zakonskega življenja kot božjo ustanovitev, ki je nerazdružljiva do smrti enega ali drugega.

In kaj pomeni brezmiselna razporoka za ženo in moža? Ali ne uniči moralno oba največkrat za vse čase? Ali se ne obregne vsakdo ob tako ženo in takega moža? In še več, kaj z otroci? Brez pravih starišev tavajo tjavendan, nevedoč odkod in kam! Kako grozne posledice za tako družino, ki se pa ne vstavijo samo pri družini, ampak njih posledice padajo na narod in državo. Tak je ta črv, ki razjeda narode in države.

In kdo je k temu največ kriv? V prvi vrsti, kakor smo rekli brezverske šole, ki mladini ne vcepijo v srce kaj je družina in njena odgovornost in dolžnost do naroda in države. Zatem pa razno časopisje po vsemem. V Chicaških listih v dnevnikih imajo takozvano divorsi prvo mesto, s slikami jih objavljajo, na ta veliki zvon obešajo razporoke, za druge bolj važne novice za kake podučne gospodarske članke pa nimajo mesta. To časopisje je silno veliko zagrešilo v tem vlogledu. Mlade žene si večkrat ob malih družinskih preprih naravnost žele razporočiti samo, da bi prišle s svojo sliko v list, in da bi bile tako deležne brezplačne reklame. Da časopisje in brezverska šola sta največ pripomogla k temu, da so v tem oziru take gnile razmere kot so.

Tudi med Slovenci se je pričelo zadnje čase obešati gnile družinske razmere na ta velki zvon. Neki slovenski list je ta zvon, na katerega se obeša te gnile reklame, ki so se zajedle v slovenske družine po raznih kempah in mestih. Ni dovolj nekaterim, da so odtrgali veliko rojakov in rojakinj od sv. vere in jih pahnili v temo brezverstva, ampak porušiti in razdejati hočejo še srečo naših družin, še to ognjišče hočejo razdejati, še to srečo jim hočejo uničiti. In to hočejo biti moderni pedagogi!

Svet plove v teh gnilih razmerah naprej in prihajajoča generacija za njim. Slabe razmere so že sedaj, kakšne bodo v tem oziru še le v dobi prihodnje generacije, ki je sad generacije, ki je pričela s temi gnilimi razmerami. Vprašanje je sploh, če bodo bodoče generacije poznale kako moralo v tem oziru. Razporoke, nesrečni neomaltuzianizem, bodo naš ameriški narod privedle na isti beraški boben glede naraščanja, kot so privedle nesrečne Francoze v tem oziru!

Čas je, skrajni čas je, da se zbudijo trezni elementi in zastavijo tok teh nesrečnih razmer, ki dero že z veliko silo naprej v naše družinsko življenje, sicer zna ta nesrečni tok potegniti za seboj vso narodno in državno srečo.

Taka je ta slika današnjih razmer in kdor si jo dobro ogleda iz pravega stališča, pa magari naj bo tega ali onega prepričanja, vsakdo, ki mu je sreča naroda pri srcu, bo rad priznal, da je to najžalostnejša slika današnje dobe.

Zato boj, odločen boj proti tem gnilim razmeram, ki se zajedajo v naše družine v naši državi!

IZ SLOVENSkih NASELBin.

Chicago, Ill. — Cenjeno uredništvo: — V zadnji številki je bilo oznanjeno, da bo v nedeljo piknik naše Mohorjeve družbe. Vidim, da vlada veliko zanimanje zlasti med našimi ženami za ta piknik. Piknik bo v resnici nudil veliko zabave v prosti naravi, kjer se bomo družbeni soprobatje in sosesre po domače pozabavali. Kar se mene tiče, če bo ta piknik tako izboren, kakor so bile še vse prireditve te družbe, potem vem že v naprej, da bo nekaj, ki bo zadovoljilo vsakega udeleženca.

Obenem pa apeliram na vse brate in sestre te družbe, da se naj polnoštevilno udeležijo, ker to bo prav za prav kot en domači družinski piknik, kjer se bomo kot bratje in sestre poveselili med seboj. Drugič je pa tudi naša dolžnost, da se udeležimo vsi, kateremu le mogoče, ker gre se za napredek naše bolniške blagajne iz katere nihče ne zna kdaj bo potreboval pomoči.

Bratje in sestre pokažimo se o prireditvah, da smo v vseh stvareh v resnici kot bratje in sestre in pomagajmo vsak s svojo udeležbo, da bo napredek kar največji.

Kot sem videl v zadnjem glasilu naše družbe v tem listu, imamo že lepo svoto v blagajni. Imeli bomo lahko pa še več, če bomo skupaj sodelovali za družbeni napredek.

Torej vsi na piknik v nedeljo 8. julija, ki ga priredi Slovenska Podporna družba sv. Mohorja v Willow Springu na Cooks farmi!

Na svidenje na pikniku
Član dr. sv. Mohorja.

Harrisdale, Ia. — Ker vidim, da naši rojaki pridno poročajo iz vseh krajev Amerike v vaš list Edinost, zato hočem poročati tudi jaz iz tega kraja. Država Iowa je bolj farmarska država. Jaz sem tu šele pet mesecev, kamor sem se februarja meseca preselil iz Atlantic, ki je kakih 11 milj od tu. Imam v najemu farmo, ki meri 80 akrov povečini obdelane zemlje. Letina kaže še precej ugodno, osobito žito obeta lep pridelek.

Prav s zanimanjem sem čital v vašem listu dopise iz podperesa R. Sniderja iz Rothbury, Mich. Kako fletno zna dopisnik opisovati farmarske prireditve. V Rothbury, mora pa že reš lušno biti. Ampak povem naj, da takih party ne manjka tudi med nami v Iowa. Tudi pri nas se zbirajo farmarji na sličnem način ob raznih praznikih, godovih, rojstnih dneih, itd. Seveda to le bolj po zimi, ker v poletnem času moramo delati vsaki dan. Tudi ob nedeljah smo vpreženi, zlasti letos, ki povsod primanjkuje farmarskih delavcev. Eni ta veliki farmarji sploh ne morejo okopati vse koruze, ker jim manjka delavcev. Eden drugemu pomagamo in delamo kolikor pač moramo.

Glede verskih zadev smo še precej dobro preskrbljeni. V Harrisdale, od katerega sem jaz oddaljen komaj 4 milje ven na deželi imamo nemško župnijo, kamor spadamo vsi katoličani iz te okolice. Gospod župnik je Nemec a zelo prijazen gospod. Do 15. junija je prihajal ven na deželo vsake dva tedna enkrat počevati farmarske otroke krščanskega nauka. Letos smo imeli tudi birmo v Harrisdale dne 17. junija. Silno veliko otrok je prejelo zakrament sv. birme.

Kot razvidim iz vaših listov, imate vedno boj z raznimi odpadniki, ki menijo, da s tem, da so zavrgli vero svojih očetov so napravili velik korak naprej, v napredno življenje. A napravili so ga ravno nazaj, ker od sebe so vrgli še tisto malce, ki jih je delalo še dobre in pošteno ljudi. Takih ljudi poznam precej tudi tu, ki ne grejo nikoli v cerkev in mislijo, da bogve kakšni

pametni so zato ker ne hodijo v cerkev. Pa ko bi vedeli reveži, da so ravno vsled tega veliki nazadnjaki, bi seveda živeli vse drugače.

V Atlantic smo imeli pred dobrim mesecem farmarji velik šhod. Na shodu je govoril posebni govornik iz Minneapolis, Minn, ki ga je povabila tukajšnja Farmers liga, Govornik je zelo izborno govoril in povedal marsikaj kako bi se farmarji mogli organizirati, da bi postali v državi v resnici odločujoči faktor, ker ravno farmarji so oni steber, ki drže državo pokoncu. Razkladal nam je pomen kooperativnega trga, kar je v resnici velike važnosti za farmarje. Povedal nam je tudi, da razni prekupčevalci in mešetarji, ki napravijo skoro še enkrat toliko dobička na naših farmarskih produktih, za kolikor jih prodamo mi, bodo kovali lepe in bogate dobičke samo toliko časa, dokler jih pustimo tako delati mi farmarji. Razložil nam je dalje krasne vsepehe danskih farmarjev, ki potom kooperativnega trga krasno napredujejo in spravijo tiste dobičke sami, ki bi jih imeli vzeti razni prekupčevalci. Tudi življenske potreščine je rekel so se precej znižale v Danskem, ker farmarski produkti se ceneje prodajajo kot so se prej, ko so trgovali z njimi profiterji.

V Minnesoti je rekel govornik se pripravlja za celo državo, da se organizira v kratkem kooperativni trg. Po njih krajih kot v obeh Dakotah že imajo v več krajih kooperativni market, kateremu pa seveda dobičkaželjni profiterji silno nasprotujejo. Proti takemu trgu je vse nasprotno tako železniške družbe kot drugi, kateri bi morali sodelovati pri stvari.

Kooperativni trg je precej podoben starokrajским zadrugam. To je da farmarji sami organizirajo svoj lastni trg, spravljajo svoje produkte v tržna središča in se jih tam razpečava direktno kupovalcem ali konzumentom. Državne oblasti so videti o tem oziru popolnoma neutrálne. Dasi po prepričanju pravega razuma, bi morala država pomagati organizirati farmarjem taka središča in jim pomagati do boljšega vspeha. Farmar mora plačevati visoke davke in s svojim produktom daje priliko do visokih dobičkov še tretji stranki, katero tvori dobičkaželjni prekupčevalci, kateri so se že močno organizirali in vodijo boj proti ideji kooperativnega trga, ker vedo, da bo izpodkopala njihovu bogatemu dobičku. Ta denar, ki ga naredi prekupčevalci na farmarskih produktih bi farmarjem silno veliko pomagal. Ravno to je, kar jim manjka, in da farmarji čestokrat morajo zapustiti svoje farme in oditi v mesta za kruhom, kjer ga je veliko več kot na malih in srednjih farmah.

V severnih in že tudi v nekaterih državah v osrednjem delu Zedinjenih držav so se začeli farmarji zanimati za kooperativni trg. V Kansasu je že močno gibanje. Pri nas v Iowa šele začena. V Minnesoti in obeh Dakotah pa je že tu pa tam v praksi kooperativni trg, in se kljub vsemu nasprotovanju in bojkotiranju od strani dobičkaželjnih prekupčevalcev dobro izplačuje. To pa ravno priča, da, ko bi se farmarji skupno organizirali iz cele Amerike, bi imeli krasno polje za kooperativni trg, ki bi jim prinášal lepe dobičke za njih produkte.

Zadnje dni je tukajšnim farmarjem poginilo precej praščev radi neke vrste svinske bolezni. Meni jih je poginilo 5 mladih. Nekaterim pa je poginilo do malega vse. Ta kuga je morila praščev nekeko do z tedna, nakar je polagoma pojenjala.

Predno zaključim ta moj dopis pozdravljam vse slovenske farmarje širom Amerike in jim že-

lim obilo vspeha v tem letu.

Farmar.
—
Detroit, Mich. — Cenjeni govednik: — Po navadi vsi dopisniki začenjajo z delavskimi razmerami. Zato naj omenim tudi jaz najprvo nekoliko o delavskih razmerah. V avtomobilskih tovarnah delamo stalno po pet dni in pol na teden. Zasluzek še ravno ni preslab. Zlasti rokodelci dobro zaslužijo, ko pridejo enkrat na svoj stalen prostor, kar pa seveda vzame najmanj eno leto. A draginja pa je v tem mestu v primeri po drugih mestih do 35 odstotkov večja kot drugod. Zlasti stanovanja se ne dobi izpod \$35 na mesec niti za samo dva človeka s tremi sobami. Zato če se računam na večji zaslužek v Detroitu, se mora računati tudi na večje izdatke in človek je približno tam, kot po drugih mestih. Za samce je tudi silno težko dobiti stanovanje in hrano. Po večini so samci nastanjeni po hotelih, kjer jim računajo za navadne sobe od \$5. do \$8. na teden. Hrana pa najmanj do \$10.

To spomlad je Mr. Ford kupil baje zopet par tisoč akrov nadaljne zemlje izven mesta, katero namerava porabiti za razprodaj svojim uposljenecem. Fordov sistem v tem oziru je ta, da si mora vsak delavec preskrbeti svoj lastni dom. Lota se delavcu proda pod posebno ugodnim pogojem. Na to loto plačuje toliko časa tedensko, da plača polovico lote, kar se navadno doseže tekom 6 mesecev. Nato mu družba zgradi hišo, kakoršno si že lastnik zaželi. Zatem plačuje tedensko zopet za na dolg za hišo. Tako pride Fordov delavec ako le hoče v par letih do lastne domačije. Ni pa to kak tak namen kot je bil včasih kakih rudarskih družb, ki so delavcem prodajali le hiše, a lot zemljišča ne. Tu je delavec lastnik zemljišča kot hiše in jo jako lahko proda kadar hoče in komur hoče, v to se družba ne vmešava popolnoma nič. Le namen tega Fordovega načrta je ta, da si mora delavec, dokler je mlad in zdrav oskrbeti svoj lastni dom na ekonomičen način. Ford v tem oziru zasluži priznanja, ker v resnici skrbi za svoje delavce.

Med delavci v naših tovarnah se širijo naprej in naprej vedno govornice glede Fordove kandidature za bodočega predsednika Zedinjenih držav. Vse ugiba, bo li kandidiral ali ne. Končne izjave glede kandidature še ni podal. Izjavil je sicer kot se je poročalo v Springfieldu, Mass, da ne bo. A zopet se je slišalo, da to ni bila resna izjava, ampak le vsled tega, ker časnikiški poročevalci vedno silno tiščijo za njim, jim je izjavil le toliko, da se jih je iznebil.

Jaz za svojo osebo sem trdno prepričan, da bi bil Ford ako bi se ga izvolilo velika sreča za Zedinjene države. Mogoče bo kdo trdil, da ga zato hvalim, ker sem pri njem zaposlen, to ne. Ampak vsakdo naj pogleda samo na njegov business, kako imenitno raste od dneva do dneva. Ford

je izvanreden ekonom in takega potrebuje Washington prav sedaj, bolj kot kedaj v zgodovini. Če bi on pripeljal državo na tako trdno ekonomsko stališče, kot je svojo ogromno družbo, tedaj bi mu morali biti hvaležni vsi do zadnjega prebivalca v Zedinjenih državah, zlasti delavci, ker pozabil jih ni niti, ko so delali direktno za njega in ko je koval iz njih dela lastne dobičke, bi jih gotovo tudi ne pozabil, kot predsednik državljan.

Da se pa Forda silno bojijo zlasti na Wall Streetu pa ni več tajna stvar. Ti bi napeli vse sile proti Fordu, to pa zato, ker on je popolnoma ločen posamezni businiški magnat, ki ni odvisen od njihovega denarnega studenta za svoj business. On plove naprej po svojem lastne businesskem toku in se ne zmenj je to po volji magnatom na Wall streetu ali ne. Ford je strokovnjak svoje lastne vrste, ki se je povspel do krasnega napredka s svojo lastno avtomobilsko industrijo. Zato je gotovo, da Wall street slut, da Ford bi kot predsednik države ubral čisto svojo lastno smer, ki bi se ne oziral na levo ne na desno. Ford bi predvsem skušal dvigniti državo na ekonomsko stališče in to na tako, ki bi tem omenjenem magnatom gotovo ne bilo po volji.

Sicer pa naša država že potrebuje resnih reformacij. Zopet krenem nazaj v Fordovemu sistemu. In to samo za trenutek. Poglejmo v Fordove tovarne, koliko stavek je bilo tekom zadnjih 8 let. Pa poglejte v druge kroge, koliko jih je vsako leto. To je znamenje, da Ford da delavcu, kar približno potrebuje, ako mu tudi ne da prav vsega tako kot delavec zasluži in bi mogel dobiti. A njegov sistem je za sto procentov boljši od drugih. To mora priznati vsak, neglede če ljubi Forda ali ne. Da v Fordovi industriji ni stavek, je to znamenje, da mora biti delavstvo kolikor toliko z njegovim redom in sistemom zadovoljno. Tega pa ne najdete po drugih industrijskih krogih. In če bi Ford dovedel splošno javnost do take zadovoljnosti, kot je približno v njegovi industriji med delavci, bi bilo po mojem razumu mnogo boljše, kot je v sedanji dobi v tem oziru.

Gotovo je, da delavstvo bi Forda v veliki večini volilo, ako bi kandidiral. Zaenkrat se ne more še ničesar trditi, bo ali ne. V kratkem bodo imeli njegovi politični klubi svoje sestanke in tu se bo odločil, ali bo kandidiral ali ne vsaj, kakor se govori tu.

Vreme je bilo par zadnjih dni zelo vroče. Proti koncu zadnjega tedna je ponehala vročina in je za nekaj časa nastalo skoro hladno vreme. Sedaj je zopet ravno prav gorko za poletni čas. Rad bi še napisal nekaj o katoliškem tisku, a moj dopis se je že predalet zavlekel, bom o tem spregovoril kaj več prihodnjič. Pozdravljam vse naročnike in čitatelje!

A. K.

lim obilo vspeha v tem letu.

je izvanreden ekonom in takega potrebuje Washington prav sedaj, bolj kot kedaj v zgodovini. Če bi on pripeljal državo na tako trdno ekonomsko stališče, kot je svojo ogromno družbo, tedaj bi mu morali biti hvaležni vsi do zadnjega prebivalca v Zedinjenih državah, zlasti delavci, ker pozabil jih ni niti, ko so delali direktno za njega in ko je koval iz njih dela lastne dobičke, bi jih gotovo tudi ne pozabil, kot predsednik državljan.

Da se pa Forda silno bojijo zlasti na Wall Streetu pa ni več tajna stvar. Ti bi napeli vse sile proti Fordu, to pa zato, ker on je popolnoma ločen posamezni businiški magnat, ki ni odvisen od njihovega denarnega studenta za svoj business. On plove naprej po svojem lastne businesskem toku in se ne zmenj je to po volji magnatom na Wall streetu ali ne. Ford je strokovnjak svoje lastne vrste, ki se je povspel do krasnega napredka s svojo lastno avtomobilsko industrijo. Zato je gotovo, da Wall street slut, da Ford bi kot predsednik države ubral čisto svojo lastno smer, ki bi se ne oziral na levo ne na desno. Ford bi predvsem skušal dvigniti državo na ekonomsko stališče in to na tako, ki bi tem omenjenem magnatom gotovo ne bilo po volji.

Sicer pa naša država že potrebuje resnih reformacij. Zopet krenem nazaj v Fordovemu sistemu. In to samo za trenutek. Poglejmo v Fordove tovarne, koliko stavek je bilo tekom zadnjih 8 let. Pa poglejte v druge kroge, koliko jih je vsako leto. To je znamenje, da Ford da delavcu, kar približno potrebuje, ako mu tudi ne da prav vsega tako kot delavec zasluži in bi mogel dobiti. A njegov sistem je za sto procentov boljši od drugih. To mora priznati vsak, neglede če ljubi Forda ali ne. Da v Fordovi industriji ni stavek, je to znamenje, da mora biti delavstvo kolikor toliko z njegovim redom in sistemom zadovoljno. Tega pa ne najdete po drugih industrijskih krogih. In če bi Ford dovedel splošno javnost do take zadovoljnosti, kot je približno v njegovi industriji med delavci, bi bilo po mojem razumu mnogo boljše, kot je v sedanji dobi v tem oziru.

Gotovo je, da delavstvo bi Forda v veliki večini volilo, ako bi kandidiral. Zaenkrat se ne more še ničesar trditi, bo ali ne. V kratkem bodo imeli njegovi politični klubi svoje sestanke in tu se bo odločil, ali bo kandidiral ali ne vsaj, kakor se govori tu.

Vreme je bilo par zadnjih dni zelo vroče. Proti koncu zadnjega tedna je ponehala vročina in je za nekaj časa nastalo skoro hladno vreme. Sedaj je zopet ravno prav gorko za poletni čas. Rad bi še napisal nekaj o katoliškem tisku, a moj dopis se je že predalet zavlekel, bom o tem spregovoril kaj več prihodnjič. Pozdravljam vse naročnike in čitatelje!

A. K.

VABILO
SLAVNO SLOVENSKO OBČINSTVO V CHICAGO IN OKOLICI SE PRAV VLJUDNO VABI NA

Prvi izlet ali piknik
ki ga priredi
Slov. Podp. Dr. Sv. MOHORJA
V nedeljo, 8. julija 1923
V WILLOW SPRINGS NA COOKS FARM.

Kdor bo hotel iti s trukom bo stala voznja samo 50 centov tja in nazaj. Truki bodo čakali v nedeljo zjutraj na Lincoln in 22nd Place. Odhod trukov bo točno ob pol 9. uri zjutraj. Vsakdo, ki hoče iti s trukom naj gre takoj in se vpiše pri tajniku Antonu Stonich na 1834 W. 22nd Place, da se mu prihrani prestor na truku.

Kdor bi hotel pa kasneje priti s karo, naj vzame Archer Avenue karo do City Limits — do konca. Tam pa naj vzame Joliet karo in naj samo pove konduktjerju, da hoče izstopiti na COOKS FARM in ga bo konduktjer opomnil kje ima izstopiti.

Na pikniku bo na razpolago vsakovrstna zabava. V naprej jamčimo vsakomur, da nikomur ne bo žal, ki bo posestil naš piknik.

Zaabilno udeležbo se slavnemu občinstvu kar najtopleje priporoča

DRUŽBENI ODBOR.

IZ NEODRESENE DOMOVINE.

VNICUJOČE DELO NEVIHTE IN TOČE.

Zadnjič smo kratko poročali o groznem razdejaju, ki ga je povzročila toča v nekaterih delih goriške okolice. Povedali smo, kako je v nekaterih delih Moše, Vipoľ, Števerjana, potem v Oslavju, Podšobotinu, St. Mavru, Solkanju in Krombergu vničila skoraj docela vse poljske pridelke, Nadaljna poročila, ki smo jih prejeli, pa kažejo v veliko obupnejši luči katastrofo, ki je zadela nekatere naše občine. Po nekaterih krajih je klestila toča kar tri dni in je dobesečno sesekala vse poljske pridelke, tako da nesrečni kmetovalci letos ne bodo imeli sploh nikake letine.

Iz trnovske planote nam poročajo: "Pri nas je gospodarila toča z nevihto trikrat. Predzadnji soboto nas je obiskala prvič, toda ni napravila posebne škode. Drugič smo jo imeli zadnji ponedeljek predpoldne. Najprvo je padala z dežjem, potem pa suha. Razmesarila je naša polja, da je bilo grozno jih pogledati in se je kmetovalcu srce krčilo od žalosti. Kolikor ji je še ostalo strašnega dela, ga je dovršila potem v četrtek popoldne. Razbila in sesekala v tla je vse naše poljske pridelke, ki so tako lepo kazali. Trava, krompir, kapus, sadje in vse drugo; vse je vničeno. Polje izgleda kakor da bi bila divjala preko njega najljutejša vojna. Najtežje prizadete so vasi: Trnovo, Ravnica, Sv. Mihael, Banjšice, Lokve in Zagorje. Pomagajte, kajti nimamo ne sredstev in ne bomo imeli letos nikakih pridelkov!"

Tako poročilo! Imeli smo tudi priliko govoriti z nekim boljšim posestnikom iz teh nesrečnih krajev. S solzami v očeh nam je pripovedoval, kako je strašno neurje v par urah ugonobilo vse njihove upe in nade ter zbililo in pomandralo vsa polja in travnike. "Najlažje bi se razjokal," je rekel, "če pomislim kakšen strahen udarec me je zadel. Toliko sem se trudil, toliko sem imel stroškov in sedaj ne morem računati na nikake pridelke. Da preživim sebe in družino, bom moral vse življenske potrebščine kupovati in sredstev ni."

Res obupen, pretresljiv položaj ubogega kmeta. Koliko muke in koliko znoja ga je stalo, da je obnovil svoje po vojni razkopano zemljišče. Potem je prišla nanj suša zadnjih let. In sedaj pa to porazno neurje! Nič čudnega, če ljudje prestrašeno gledajo v bodočnost in se jih loteva popolna apatija. Oprimljejo se še na edino upanje, da jim bo država ali katero drugo pristojno oblastvo priskočilo na pomoč v teh težkih urah.

Cerkev sv. Ignacija v Gorici. Pri cerkvi sv. Ignacija na Travniku obnovitvena dela v zadnjem času dobro napredujejo. En zvonik je že popolnoma popravljen, drugi je zdaj v delu. Upamo, da bo krasna fasada veličastne cerkve kmalu v celoti restavrirana ter bo zopet ponos našega Travnika.

Gorica dobi prefekturo. Iz krogov, ki zatrjujejo, da so zelo dobro poučeni, smo dobili obvestilo, da se lahko z vsjo gotovostjo pričakuje, da dobi Gorica prefekturo in postane središče lastne province.

Zaplenjena knjiga. Knjiga "Na krvavih poljanah" spisal Ivan Maticič je zaplenjena in sicer po izjavi oblastva radi njene protitalijanske smeri.

Umrl. Umrl je v petek 8. m. m. odv.

Sprejemam učence za

PIANO. IVAN RAČIČ 2340 So. Hoyne Avenue, CHICAGO, ILL.

dr. Pajer, sin nekdanjega goriškega deželnega glavarja. V goriški politični javnosti ni igral nobene vloge in se je v tem povsem razlikoval od svojega pokojnega očeta.

Nova obremenitev občin. Glasom vladne naredbe morajo od 1. julija t. l. vsi skrb in stroške za sodna poslopja nositi občine. V kolikor so sodni uradi nastanjeni v državnih poslopih, bodo morale občine državi plačevati najemnino. Tudi za opremo sodnih prostorov s pohištvo morajo skrbeti občine. To je novo težko breme za občine, ki si že sedaj ne vedo pomagati iz stisk.

Iz nemškega Ruta. (SNEG.) V noči od petka na soboto od 18. do 19. m. smo imeli pri nas pravcato zimo. Medtem ko je padal v nižjih legah dež, je po naših gorah in tudi pri nas prav krepko snežilo. Ko smo zjutraj vstali, je ležal na našem polju, zlasti na onem zgornji vasi, precej visok sneg, ki nam je povzročil občutno škodo. Ozimina je vsa potlačena in pomandrana ter si bo le težko zopet opomogla. Na planinah je seveda tudi zapadel visok sneg in smo morali živino, ki smo jo bili dali že gori na pašo, po snegu spraviti domov. Sneg sicer ni imel obstanka, ker so mu solčni žarki kmalu snedli življenje in smo svojo živino za praznike že zopet lahko gnali v planine, vendar si takih gostovnic ne želimo in upamo, da je zdaj že vendar konec zime.

Delavski department je danes obvestil častniške pobočevalce, da je sedaj na razpolago do 100 tisoč akrov zemlje v državah Utah, Washington in Californija, za razdelitev med vojne veterane za Homesteade.

MIMOGREDE

Dempsey je zmagal! — Harding govori proti mikroti po zapadu! — Več je bilo ubitih od streljanja na 4. julija! — Vroče bo spet! — Francozi in Nemci se repenčijo v Ruru! — V zadnji Prosveti ni bilo Kazimirjevega imena! — To so glavne novice zadnjih dni.

Dopisnik G. N. iz Farrell, Pa. je Pe-Terčku poslal dopis in se pod njim podpisal s polnim imenom. Če imata Pe-Terček in dotični dopisnik kaj korakže, naj prideta na vas in se priverita, če nista dotičnega dopisa ekscerpirala iz "Edinosti" št. 77. 1922.

Zeksarjev atá morda koncem vseh koncev res mislijo, da jim slovenski delavci verujejo, da je kameleonski G. N. list slovenskih delavcev! Ata pravimo, da morda tako mislijo!

— Ali sta Molek in očanec Zavernik že okupirala faro sv. Stefana? — Še ne! — Zakaj ne? — Hm, je menda prvočre, pa v ta zgornji shrambi municije zmanjkuje!

Na italijanskem zopet vre. To pot zoper fašizem, ki je vsled svojega nasilja začel Italijanom presaditi. Ustanovila se je protiorganizacija — soldini — ki se zlasti širijo v južni Italiji. V državni zbornici je začel pihati protifašistovski veter in fašistovski poslanec Misuri je imel oster protifašistovski govor, nakar ga je fašistovski poslanec Chiostrri nalašč poljubil Mussolinija so ti dogodki zelo potrli. Vse se zdi, da se fašizem bliža hitremu koncu.

NAZANANILO!

Table with 2 columns: Title and Price. Includes items like 'Obisk na pristani', 'Zvončki, pesmi za mladino', 'Furij, De Amicis novela', etc.

KNJIGARNA EDINOST

1849 West 22nd St., Chicago, Ill.

Advertisement for 'JULIJSKA RAZPRODAJA!' (July Sale) with details on book prices and special offers.

Advertisement for 'JOSEPH PERKO' featuring a variety of books and their prices.

IMELIK KNJIG KNJIGARNE EDINOST

Chicago, Ill.

Large table listing various books, their authors, and prices. Includes categories like 'MOLITVENIKI', 'ANGELSKA SLUŽBA', 'MLADENICEM', 'ORLIČI IN DRUGI TIČI', 'GLASBA', etc.

MALENKOSTI

ROMAN V ŠTIRIH DELIH.

Španski spisal p. L. Coloma iz Družbe Jezusove.

Prevedel Paulus.

Fernandito ni bil baš videti, kakor da je prišel od molitve rožnega venca. Ovrtnik površnika mu je stal pokonci, srajca na prsih je bila pomazana, klobuk potlačen, oči je imel rdeče in zabuhle, in iz ust mu je dišalo po vinu.

Prestrašil se je, ko je zagledal Currito. Prisiljeno se je nasmeljal in se je izgovarjal kakor šolar; ki zakriva svoj zločin:

"Ljudožrce sem bil šel gledat. V Jardin des plantes."

Skrbno in rahločutno je odgovorila Currita:

"Jezus! Fernandito! Strah me je takih reči! So divji? Morijo?"

"Ne, ne! Zamorci so. Pa grdi!"

Hitel si je zapenjati suknjo, Currita naj ne bi videla, da je šel v svoji navdušenosti gledat tiste ljudozrce ob desetih dopoldne v fraku in beli ovrtnici . . .

Currita pa seve tega ni opazila v svoji golobji nedolžnosti, in s prisrčnim glaskom je nadaljevala:

"Si opravil, kar sem ti naročila?"

"Kar — si — mi naročila?"

"Ta je pa lepa! Ali ti nisem rekla, da obišči Jakoba Tellez?"

"Jakoba Tellez? Kdo je pa to, Jakob Tellez?"

"Človek božji! Jakob Sabadell je, soproj moje sestrične Elvire."

"A — ja —! Jaz sem pa mislil, da se mu pravi Benito."

V Curritinih očeh je zablisnila jeza. Minevala jo je potrpežljivost.

"In če bi se tudi imenoval Polikarp — ali je to že vzrok, da ne storiš, kar ti naročim?"

"Seveda ne! Ampak glej, ljuba moja, pozabil sem! Kaj nam je sedaj storiti?"

"Tako pojdeš! Me razumeš?! In ga povabiš na obed! Glej, da ga najdemo, ko se vrnem!"

"Dobro, draga! Zgodilo se bo. Rekla si, da se mu pravi Benito?"

"Neznosen si s tem Benitom! Pravi se mu Jakob, je izbran človek. Želim, da ravnaš z njim kakor z mojim bratrancom, kar je tudi v resnici!"

Currita je še dopovedovala svojemu Fernanditu o vseh sorodstvih in da je vsakdo dolžen te vezi spoštovati in upoštevati, nato pa ga je pustila samega in je odšla iskat dukeso.

Ko sta stopali v voz, je prihitel stric Frasquito odnekod, ves okrogel, polikan in nališpan. Že oddalec jima je dajal znamenje, naj ga počakata. Stopil je v voz, potegnil iz žepa skrivnostno škatljico iz trdega papirja in si jo je položil na kolena. Začuden sta ga gledala semori, on pa se je zvito smehljajal. S tajinstvenim obrazom je dvignil pokrov in razvil iz dehtečega svilnatga papirja — ženski čevljiček.

Jakob pa je koval naklepe v svoji sobici v Grand-hotelu.

Jasno in določno so mu danes stopile pred oči poteze njegovih načrtov. Težavna, nevarna je bila njegova igra: sedaj leta blebetavi stric Frasquito po Parizu s čevljičkom, ki mu ga je bil dal; ta čevljiček ga bo dvignil k dvomljivavi slavi pregrehe in slabega zgleda; na truplih dveh mrtvih bo slonela njegova slava, enega, ki je umrl pod vrvjo, druge, ki je padla pod bodalom in je, zavita v vrečo, še živa utonila v globočini Marsarskega morja . . .

S preziranjem in odporom v duši je gledal z višine te svoje dvomljive slave na neki drug svet, ki sicer ni neznan, neslaven, pač pa njemu popolnoma nepoznan — na pošteno, čednostno življenje. In ravno v tistem svetu j e živel o seba, katero je on za vsako ceno potreboval, ako je hotel uresničiti svoje namene . . .

Pa kdo bo stavil zapreke vetru, kdo bo ustavil strica Frasquita, ki je s čevljičkom v rokah letal po Parizu?

Treba je bilo iti po drugi poti. In slučaj je pripeljal Jakoba moža, ki mu jo je pokazal.

Ta mož je bil Diogen. Na vse zgodaj je prihitel k Jakobu. Mikal ga je denar, ki ga je slutil pri njem.

Diogen je bil čisto drugačen kakor pa Sabadell. Jakob se ni nikdar izneveril vlogi gran senorja — velikega gospoda. Igral jo je v tolstih in v suhih letih. Le s tem razločkom, da je v prvih plačeval, kar je porabil, v suhih pa ne. Diogen pa je stanoval v skromni sobici, je prisedel k vsaki mizi, katero je našel pokrito, in nič ni čakal, da bi ga povabili. TO pravico sta mu dajala njegova ravnodušna brezstidnost in stalni običaj, ki se je bil udomačil v madridskih salonih. Kadar je imel denar, ga je razsipaval, kadar ga ni imel, si ga je pa izposojeval, s trdnim namenom, da ga nikdar ne bo vrnil. Njegovo načelo je bilo: vzemi denar, pa ne plačaj dolgov, saj smo umrljivi ljudje . . .

To jutro je hotel zajtrkovati z Jakobom in ga spraviti v Petit-klub k igri.

Pa kako se je zavzel, ko mu je Jakob — resnobno kakor puščavnik Pavel, in odločno, kakor njegov tovariš sv. Anton — izjavil, da kratkoma ne gre iz hotela, da je sam pri sebi prisegel, da ne stopi na umazana pariška tla, da nikoli več ne vzame v roke kart. Politične izpremembe na Španskem da mu ne dopuščajo, da bi se vrnil v Madrid, in odločil se je, da se odpelje jutri v Biarritz. Hoče se spraviti — Polaina! — s svojo ženo.

Tiho ga je poslušal Diogen in ga je gledal s svojimi odpitja zabuhlimi očmi.

Ko je nehal, mu je rekel — tudi resnobno:

"Prav tako govoriš kakor cigan v povesti. Ljubi Bog, je molil cigan, vsi pravijo: 'Daj nam danes naš vsakdanji kruh, jaz pa prosim, naj mi ga položijo, kjer ga bom lahko dosegel, vse drugo bom že sam uredil . . .'"

"Ne razumem te!"

"Torej pa jasneje! Ti praviš sam sebi: Moja žena ima denar, mene pa tare glad kakor svojčas izgubljenega sina. Pojdem in snem telčka. . ."

Jakoba je zadelo v živo, ko je iz ust Diogenovih slišal svoje tajne misli. Z užaljenim glasom je vzkliknil:

"Povem ti . . ."

"Pojdi, pojdi! Da bi šepavega ne spoznal po hoji —!"

"Pravim, da —"

"Saj bom menda poznal platno, če ga potipljem —"

"Misli, kar hočeš! Ampak jaz —"

"Glej, moj ljubi! Ti ne poznaš poštenosti, jaz tudi ne! Pa kdor hoče biti pretkan, mora biti ustvarjen za kaj takega . . . In v tem te jaz dvakrat prekosisim! Se razumeva?"

Jakobu se je užaljeni ponos že zelo pōlegel. Po kratkem molku je dejal:

Preskrbite si zabavno in koristno čtivo za počitnice. Ni se vam treba dolgočasiti, kajti pri nas lahko dobite

8 knjig za dolar

1. Na negotovih potih, povest . . . . . \$ .35
2. Kako si ohranimo ljubo zdravje 25
3. Koledar Dr. sv. Mohorja 1921 20
4. Iz življenja za življenje, povest 20
5. Državlanski katekizem 10
- 6-7. Več luči, dva zvezka a toc. 20
8. Koledar Ave Maria 1920. 25

Skupa \$1.55

Vse te knjige, naročne skupaj, stanejo en dolar. — Poština je že všteta. Naročila pošljite na:

EDINOST 1849 West 22nd Street, CHICAGO, ILL.

Trgovina z železnino in pohištvo

Pri nas dobite najboljše barve "paints" in raznovrstne varniše. Ta mesec bom pričel tudi plumbersko obrt, za pomoč bom dobil Mike Černeta, ki je znan kot eden izmed najboljših plumberjev na to stran Dulutha.

Za vse slučaje se obrnite na:

JOSEPH SLOGAR

Trgovec z železnino in pohištvo, ELY, MINN.

SO. CHICAGO

Slovenec v So. Chicago in okolici naznanjam, da sem prejel veliko zalogo najboljših, trpežnih čevljev za može in fante, dekleta in žene, kakor tudi za dečke in deklice. Zlasti za šolarje dobite pri meni močne trpežne čevlje.

Pri meni dobite čevlje vsake vrste, v vseh velikostih po zmernih in nizkih cenah.

Dobro blago za zmerno ceno je moje geslo! Slavnemu občinstvu se toplo priporočam za obilen obisk!

"SVOJI K SVOJIM"

ANTON BAKŠE
SLOVENSKA TRGOVINA
S ČREVLJI.
9534 — Ewing Avenue.

KANADSKO VOJAŠTVO PROTI STAVKARJEM.

Sodney, N. S. W. — Stavka v delavnicah British Empire Steel Company se nadaljuje in parkrat je prišlo že do resnih izgrediv med delavci in gardisti okrog delavnic, ki ščitijo stavko-kaze. V pondeljek je bila sila izgrediv na višku in grozilo je prelivanje krvi. Okoli 400 vojakov, ki stražijo tovarne so bili mobilizirani vsi skupaj in zabarikadirani čakali navala s strojnimi puškami. Množica stavkarjev je štel nad 5 tisoč. Ravnateljstvo je naprosilo za vojaško ojačenje.

ANGLEŽI GRABIJO JUŽNO-AMERIŠKO OLJNO POLJE.

Iz Londona se poroča, da je neki bogati britski sindikat prevzel v najem za dolgo dobo let blizu 30 milijonov akrov oljnega polja v Boliviji v Južni Ameriki.

SLAVNA USTAVA SVOBODE.

Angleški kralj Ivan je podpisal in zapečatil Imenitno Ustavo Svobodščin ali kakor jo kličejo Magna Charta na 19. junija 1215. Ta slavni dokument vsebuje mnoge določbe v korist ljudstva in nekatera pravila pravične vlade, raztezajoče se na vse kraje in čase, kar je brez dvoma velikega pomena. Tako naprimer določuje člen 39., da je prepovedana arbitrarna aretacija in kazen brez postavnega zaslišanja, itd. Ta Magna Charta je varovateljica javne pravice na Angleškem. In če jo primerjate s človeškim zdravjem, se sme po vsej pravici klicati Trinerjevo zdravilno vino Magna Charta zdravju, ker isto varuje in drži v redu želodec, ki je podlaga zdravju. Slavni Francoski zaupnik Charcot je rekel: "Devetdeset odstotkov vseh boleznij ima svoj izvor v črevesju." Trinerjevo zdravilno grenko vino je zdravilo, ki čisti črevesje in ga ohrani čisto. Vaš lekarnar ali trgovec z zdravili ga ima v zalogi. — Vprašajte ga tudi za druga izvrstna Trinerjeva zdravila in preparacije!

J.KOSM ACH

1804 W. 22nd St. Chicago, Ill.

Rojakom se priporočam pri nakupu raznih

BARV. VARNIŠEV. ŽELEZJA. KLJUČAVNIC IN STEKLA. svojega rojaka!

Naiboljše delo, najnižje cene. Prevzamem barvanje hiš zunaj in znotraj. pokladam stenski papir.

— V Altonu, Ill. je preminul zadnji pondeljek najstarejši aktivni katoliški škof Rt. Rev. James Ryan v starosti 74 let. Umrl je radi želodčne bolezni, ki ga je mučila že dolgo vrsto let. Skoro do zadnjega je upravljal odgovorne škofijske posle sam.

ŠIRITE LIST EDINOST.

CLEVELAND, OHIO.

Slovenec v Clevelandu in okolici naznanjam, da imam veliko zalogo najboljših trpežnih čevljev. Vsake vrste po zmernih nizkih cenah. Rojakom se toplo priporočam!

FRANK GABRENJA
6630 St. Clair Ave. Cleveland, O.

NAJBOLJŠE VRSTE SLAMNIKE!

Prodajamo jih od \$1.50 naprej. V zalogi jih imamo vse vrste in v vseh velikostih.

V naši trgovini dobite tudi vsakovrstne srajce in spodnje obleke, ovrtnike in vso drugo opravo.

Prodajamo vsakovrstno blago za šivilje!

Naše cene so nizke in zmernel

FRANK BANICH
Največji slovenski Dry-Goods Store.
1902 4 West 22nd St. Chicago.

DOLARSKI ČEKI

Cenjenim čitateljem naznanjamo, da še vedno izdajamo dolarske čeke, katere se vnovči v Jugoslaviji po dnevnem kurzu v

Za dolarske pošiljate računa-mo sedaj sledeče pristojbine: do Jugoslovanske krone. Potnikom za v Ameriko preskrbimo efektivne ameriške dolarje, ki jih rabijo za na pot.

\$15.00 po \$1.10. — O. \$15.00 do \$30.00 po \$1.50. — Od \$30.00 do \$50.00 po \$2.00. — Od \$50.00 do \$75.00 po \$2.50. — Od \$75.00 do \$100.00 po \$3.50. — Od \$100.00 naprej po 3/2 cen. od dolarja.

H tem pristojbinam je še pridjati za vsako posamezno pošiljatev 15 centov za poštne.

BANČNI ODDELEK EDINOSTI,

1849 West 22nd Street, CHICAGO, ILL.

List Edinost

je last slovenskih katoliških delavcev v Ameriki. Za njih korist se izdaja, da brani njih pravice in jim kaže pravo službo se lista za Vašo reklamo, da jo list ponese na pot do pravega napredka. List Edinost zahaja skoro v vse slovenske naselbine po Ameriki. Vse zavedne slov. družine so nanj naročene, in ga pridno čitajo, ker v njem najdejo največ pravega poduka, mnogo zanimivih novic in zabavnega čtiva.

ZATO SO OGLASI V LISTU "EDINOSTI" USPEŠNI. Trgovci, ki imajo svoje trgovine naj poizkusijo oglašati v listu "Edinosti" in prepričani smo, da bodo potem v Edinosti stalno oglašali.

DRUŠTVA SE BODO POVZDIGNILA DO VSPEHA, ako ob raznih prireditvah in kampanjah oglašajo v našem listu. Poizkusite in prepričajte se enkrat. Poslovenske domove pred oči slovenskih rojakov, da bodo znali, kaj prirejate in kdaj!

NAŠA TISKARNA

je sedaj skoro najmodernejša slov. tiskarna v Ameriki. Tiskarska dela izvršujemo lično in točno. Vsem slovenskim č. č. g. duhovnikom, cenjenim društvam, trgovcem in posameznikom, se najtopleje priporočamo, da se spomnijo na nas, kadar potrebujejo, kakih tiskovin.

Ničesar drugega ne prosimo Vas, kakor vprašajte nas za cene, predno oddaste naročilo drugam. Ako le to storite, sme prepričani, da bomo vedno tiskali Vaše tiskovine mi!

Mi izvršimo vsako tiskarsko delo, Najsi bo še tako malo ali veliko. Poizkusite pri nas!

TISKOVNA DR. 'EDINOST'

1849 W. 22nd Street Chicago, Ill.

Phone: Canal 0098.

EMIL KISS, BANKIR

133 SECOND AVE., NEW YORK, CITY

EMIGRACIJA IZ KRAJA JE ZOPET ODPRTA. DO JUNIJA MESECA 1924.

6426 OŠEB SME PRITI V AMERIKO.

Ako nameravate vašo ženo, otroke ali sorodnike dobiti sem, pišite takoj men in jaz vam vredim vse potrebno.

Pošiljam denar v domovino! Hranim vloge! POTNIŠKI ODDELEK!

EMIL KISS, BANKIR

133 SECOND AVE., NEW YORK, CITY

DOMAČE PIVO!

Si naredite lahko po svojem okusu, ako kupite pri NAS:

"HMELJ IN MALT"

Zraven damo navodilo, kako zvariti dobro domače PIVO!

Prodajamo Malt in Hmelj na debelo in drobno.

MAL—TEEN—MALT—EXTRACT CO.

Jos. Bielak, lastnik

1942 W. 21st Street, CHICAGO, ILL.